

Iz Zagreba se nam piše 18. januarja: Hrvatska književnost lepo napreduje; zdaj izhajajo štirje leposlovni listi in sicer: „Vienac“, — „Hrvatska Vila“, — „Slovinac“, in „Hrvatski zabavnik“. — „Vienac“ je najimenitnejši list, ker so se zdaj v njem zopet oglasili: otec hrvatske metrike Ivan Trnski in najboljši stilist Josip Miškatović. — Trnski izdaje zdaj tudi zbrane svoje spise, katere vsem Slovencem, hrvatskega jezika zmožnim, toplo priporočamo. Prva knjiga izšla je te dni ter velja 80 kr. Vseh knjig bode baje deset. — Fr. Š. Kuhač izdal je zadnja dva zvezka četrte knjige jugoslovanskih narodnih popevk. Gospod Kuhač izdal bode še peto knjigo monumentalne te zbirke, za katero je skoro vse svoje premoženje potrošil. Koliko naročnikov ima njegova zbirka v Slovencih?! — Slavische Volkslieder aus dem Süden. Gesam-melt von Fr. Š. Kuhač. Uebersetzt von Georg Graf Jellačić. Cena 60 kr. To knjižico moramo vsem onim prav toplo priporočati, ki niso hrvatskega jezika zmožni, kajti prevod je izvrsten; jezik je jako lep in verzi dovršeni. — Jelkin bosiljak, izvirna pripoviest Jenia Sisolskoga. Cena 80 kr. — Na doborskijem razvalinam, pripoviest M. Vodopića. Ponatis iz „Slovinca“. Cena 1 gld. — Prvo uzdarje rodu: Pjesme Miloljuba Zagorskoga (I. Čebular). Cena 40 kr. Pesni svedočijo o gospoda zlagatelja lepem talentu, ali — jako mlad je še! — Občina Družbovac i njezini usrečitelji ili primjeri, kako se može ukresati, uzgojiti, učvrstiti i razširiti sviest narodu i živo pregnuće za napredkom, ako se hrani vidljivimi djeli iskrenih rodoljuba. Napisao I. Stepanek. Nagradila je to delo „Matica Hrvatska“. Cena 70 kr. Jednako delo je tudi nam Slovencem krvava potreba; naj bi se slovensko društvo za Štirsko zató pobrinilo! — Gjuro Deželić spisal je „Obučevnik za dobrovoljne vatrogasce“. Cena 2 for. —

Znanstveni književnosti v Hrvatih je središče jugoslovanska akademija. V seji matematično-prirodoslovnega odseka v 4. dan t. m. čital je pravi član vseuč. prof. dr. Karlo Zahradnik „o krivuljah te vlastitosti, da je udaljenost koje god tangente njezine od neke čvrste točke stanovitom funkcijom njezinoga smjera“, a vseuč. prof. dr. G. Janeček kot gost „o opredieljivanju atomne težine iz specifične topline“. — Pravi član vseuč. prof. dr. Gj. Pilar izročil je odseku dve razpravi in sicer dr. M. Kišpatičevo o „Trahitih Fruške gore“ in M. Sekulićevo „O ledenoj dobi sjeverne polutke“. — V seji zgodovinsko-jezikoslovnega odseka v 18. dan t. m. čital je vseuč. prof. dr. F. Maixner kot gost razpravo: „Izvori razgovorom pastirskim u Katančićevih fructus auctumnales“, a izročila se je odseku razprava dop. člana prof. L. Zoreta: „Gradja za ocjenu Gundulićeve Arijadne“. — Vse te razprave se bodo tiskale v „Radu“. — Kroatische Revue. Herausgegeben von Dr. Ivan Bojničić. Zakaj se ne imenuje časnik „Südslavische Revue“, nam ni znano. Članek „Der slovenische Lyriker X. und seine Vorgänger“ pisal bi se bil lahko bolje in temeljiteje. M. M.

France Preširen. Napisao dr. Fr. Celestin. S Preširnovom slikom. Preštampano iz „Vienca“ god. 1881. U Zagrebu. Nakladom piščevom. Tisak Dioničke Tiskare 1882, v 8ki, 75 str. Knjižica obseza najprej natančen, po vseh dosedanjih virih vestno sestavljen životopis Preširnov, a potem pregled in oceno vseh posameznih pesnij njegovih. Prvi del nas je od konca do kraja jako zanimal, v

drugem delu se nam pa zdi, da je g. pisatelj po znani učenjaški navadi nekoliko predaleč zašel v minuciozne podrobnosti, za katere bodo g. pisatelju sicer hvaležni književni zgodovinarji, a ne veliko občinstvo v obče, kateremu je napósled vender le knjiga namenjena. Sploh pa smo veseli knjige, ki Hrvate korenito seznanja s prvim pesnikom našim, a priporočamo jo tudi Slovencem, osobito ónim, ki se še le učé hrvatskega jezika, kajti igraje bodo čitali hrvatski pisano knjigo, razpravljajočo znano jim gradivo. Cena knjigi je po 50 kr. in prodaja jo g. pisatelj v Zagrebu.

„*Slovinac*“, ilustrovani leposlovni list, ki po trikrat na mesec izhaja v Dubrovniku, prinaša v svoji 24. št. l. l. obširnejši nekrolog o pokojnem dr. Jan. vit. Bleiweisu Trsteniškem. „*Slovinac*“ objavlja izvrstne članke beletristične in znanstvene vsebine, tiskan je z latinico in cirilico ter stane vse leto 5 gld.

Poviest Bosne do propasti kraljevstva. Napisao ju po prvih virih V. Klaić. U Zagrebu. Troškom piščevim, a tiskom Dioničke Tiskare 1882. 8°, 352 str. Ciena 2 for. — Učeni pisatelj, profesor hrvatske zgodovine na vseučilišči zagrebškem, pripoveduje nam v tej knjigi z mirno, objektivno besedo, vedno opiraje se na prve zgodovinske vire, politično povest tužne Bosne od najstarejše dobe do propasti bosenskega kraljevstva l. 1463. Toplo jo priporočamo vsem, ki se hoté poučiti o Bosni, kakeršna je bila pred turškim osvojenjem. Knjigo prodaja „*Dionička Tiskara*“ v Zagrebu in g. pisatelj sam (Nikolićeva ulica br. 14).

Beiträge zur Literatur der kroatischen Volkspoesie. Von S. Singer. Agram. Verlag von L. Hartman 1881. 8°. 111. Takšen je naslov te dni mej ljudi dane in bivšemu zagrebškemu profesorju dr. I. I. Hančlu posvečene knjižice. Ti prilogi tiskani so bili v podlistku „*Agramer Zeitung*“; g. pisatelj pak tega na knjigi ni označil, kar se mi jako čudno zdi. Snov, po g. Singerji razpravljana je za političnih novin podlistek jako primerna in zanimljiva, a ponatisa ni vredna. G. Singer sicer meni, „*dass er über diesen Zweig der literarischen Geschichte eine Leistung geschaffen, welche als eine neue Etappe in der spärlichen Literatur über diesen Gegenstand betrachtet zu werden verdient*“, a meni se to ne vidi.

V predgovoru ponavlja g. pisatelj staro, a pravično tožbo, da imajo tujci o Slovanih čudne, časih strašno bedaste nazore. Naši pradedje priborili so si naslov „*antemuralis christianitatis*“; oni preivali so za vso Evropo svojo krv, ko so drugi evropski narodi mirno napredovali. Da se je v oni dobi večnega boja mogla v Dalmaciji poroditi književnost, to je res fenomen; a da se ta književnost tako v zvezde kuje, kakor so to delali stari Ilirci, to je nespametno. Povsem neumevno nam je torej, kako more g. Singer te fraze ponavljati. Prof. Pavić, katerega g. Singer, kakor je iz „*Beiträgov*“ razvidno, visoko čisla, izrekel je že često svoje jedino pravo mnenje o tej stvari.

Prva polovica g. Singerjeve knjižice (1—65) izpisana je iz Jagićeve razprave „*Gradja za slovinsku narodnu poeziju*“ (Rad XXXVII), česar pa nikder povedano ni. Jako čudno pa je, kako ima potem g. Singer pogum o moži, kakeršen je Jagić, na 46. str. v opomnji tako nesramno govoriti. — V drugi polovici teh „*Beiträgov*“ (65—111) govori g. Singer o nemških, italijanskih, francoskih, angleških, slovanskih in madjarskih prelagateljih srbskih ali hrvatskih narodnih pesnij. — Tudi ta oddelek nima nobene absolutne vrednosti. Gospod Singer mnogo pripoveduje, a ničesar ne pové. O vsakem prelagatelji nam vestno poroča,